

Parlamentul României

Camera Deputaților

Grupul Parlamentar al Partidului National Liberal

telefon: (021) 414 10 70

fax: (021) 414 10 72

email: pnl@cdep.ro

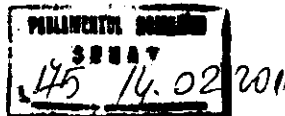
BR 70 / 100

GRUPUL PARLAMENTAR
PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL

15/574

10 / 12 / 09

Către: Biroul Permanent al Senatului

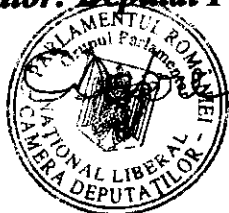

Prin prezenta, vă rog să faceți demersurile necesare pentru ca Proiectul de Lege privind instituirea categoriilor distincte de drepturi bănești cuvenite victimelor regimului totalitar comunist, înregistrat la Biroul Permanent al Camerei Deputaților, cu nr. 1195/7 decembrie 2010, să fie dezbătut în regim de urgență conform articolului 76(3) din Constituție.

Menționez că este nevoie ca această inițiativă să fie dezbătută și promulgată în cât mai scurt timp, deoarece Curtea Constituțională a dat termen 45 zile pentru remedierea acestei probleme legislative, prin Decizia nr. 1354/20 octombrie 2010, pronunțată ca urmare a sesizării Avocatului Poporului.

Cu stimă,

Inițiator: Deputat PNL Ciprian DOBRE

LEGISLAȚIE RO LEGISLAȚIE EU JURISPRUDENȚĂ ACHIZIȚII PUBLICE MODELE AJUTOR IEȘIRE
 căutare | publicații | noutăți | repertoriu | tematici | acte urmărite | urmărire modificări | domenii urmărite | calendar

Curtea Constituțională

Decizie nr. 1354 din 20/10/2010

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 761 din 15/11/2010

Intrare în vigoare: 15/11/2010

referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 1 și art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente

Publicat în 15/11/2010

Afiseaza relatiile cu alte acte ordonat dupa articol
 Afiseaza relatiile cu alte acte ordonat dupa data
 Varianta pt. imprimare

- > Adaugă la Acte urmărite
- > Afişează tematicile actului
- > Lista de acte similare ...
- > Afişează ultimele 10 acte
- > Afişează versiuni în alte limbi

Augustin Zegrean	- președinte
Aspazia Cojocaru	- judecător
Acsinte Gaspar	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Iulia Antoanella Motoc	- judecător
Ion Predescu	- judecător
Puskas Valentin Zoltan	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Ionița Cochintu	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Carmen-Cătălina Gliga.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 1 și art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, excepție ridicată direct de Avocatul Poporului.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 5 octombrie 2010, când, în urma deliberărilor, Curtea a dispus amânarea pronunțării pentru data de 14 octombrie 2010, apoi pentru 26 octombrie 2010 și a preschimbât termenul de pronunțare la data de 20 octombrie 2010.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Cu Adresa nr. 7.780 din 27 iulie 2010, Avocatul Poporului a sesizat direct Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. I pct. 1 și art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată ca urmare a unei petiții adresate Avocatului Poporului de către domnul Paul Mâncaș (fost deținut politic), președinte al Asociației Foștilor Deținuți Politici - Filiala Prahova.

Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în temeiul art. 146 lit. d) din Constituție, al art. 13 lit. f) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului și al art. 11 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 11.446 din 27 iulie 2010 și constituie obiectul Dosarului nr. 3.365D/2010.

În motivarea excepției de neconstituționalitate Avocatul Poporului arată în esență că prin stabilirea, potrivit art. II coroborat cu art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, a unei limite a cuantumului despăgubirilor în cazul persoanelor ale căror procese sau cereri, formulate în temeiul Legii nr. 221/2009, nu au fost soluționate prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive se instituie un tratament juridic diferit față de persoanele care dețin deja o hotărâre judecătorească definitivă, pronunțată în soluționarea unui proces sau a unei cereri, formulată tot în temeiul Legii nr. 221/2009. Astfel, persoane care au depus cereri în același timp, urmând aceeași procedură prevăzută de Legea nr. 221/2009, vor beneficia de un tratament juridic diferentiat, unele prin stabilirea de despăgubiri într-un cuantum nelimitat lăsat la aprecierea instanței de judecată, altele prin stabilirea de despăgubiri pe care instanța de judecată le acordă cu respectarea plafonului cuantumului stabilit de lege. Așadar, se poate ajunge la o inechitate în cazul în care persoane aflate în aceeași situație, care au început în același timp procedura legală de obținere a despăgubirilor pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare, să beneficieze de un tratament juridic diferit, constând în acordarea unei despăgubiri într-un cuantum nelimitat pentru cel căruia i-a fost soluționată cererea, și într-un cuantum limitat, potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2010, pentru cel căruia, din motive independente de voința sau acțiunea sa, instanțele nu i-au soluționat cererea.

Instituirea unui tratament distinct între persoanele îndreptățite la despăgubiri pentru condamnări politice, în funcție de momentul în care instanța de judecată a pronunțat hotărârea definitivă, nu are o justificare obiectivă și rezonabilă. În acest sens, invocă jurisprudența Curții Constituționale, care a statuat că "violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un

tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite".

Avocatul Poporului mai arată că, în cauza de față, tratamentul juridic diferit aplicat persoanelor care solicită despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare este determinat de celeritatea cu care a fost soluționată cererea de către instanțele de judecată, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive. Termenul în care instanța de judecată poate pronunța o hotărâre judecătorească este independent de voința părții interesate, fiind strict condiționat de o serie de factori. În unele situații prevăzute de Legea nr. 221/2009, durata procedurii în fața instanței de judecată diferă. În cazul în care "condamnările constituie de drept condamnări cu caracter politic, urmează ca instanța să acorde numai despăgubirile, durata procedurii fiind redusă, în timp ce în alte cazuri instanța trebuie să constate mai întâi caracterul politic al condamnării sau măsurii administrative, după care să aprecieze asupra despăgubirilor, astfel încât și procedura în fața instanței de judecată va fi mai lungă".

Avocatul Poporului consideră că au fost încălcate și prevederile art. 115 alin. (6) din Constituție, deoarece dispozițiile art. I pct. 1 și ale art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 afectează dreptul fundamental la egalitate, astfel cum este prevăzut de art. 16 din Constituție. În acest sens face trimitere la Decizia nr. 1.189 din 17 septembrie 2009, prin care Curtea Constituțională a explicat sensul juridic al verbului "a afecta" din cuprinsul textului constituțional al art. 115 alin. (6), reținând diferite nuanțe, cum ar fi: "a suprima", "a aduce atingere", "a prejudicia", "a antrona consecințe negative".

Apreciază, de asemenea, că prin ignorarea exigențelor constituționale privind adoptarea ordonanțelor de urgență se depășesc limitele delegării stabilite de Constituție, fapt ce duce la o imixtiune nepermisă în competența legislativă a Parlamentului, fiind încălcate și dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (5).

În conformitate cu dispozițiile art. 33 din Legea nr. 47/1992, sesizarea a fost transmisă președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând excepția de neconstituționalitate, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție și celor ale art. 1, 2, 3, 10 și 32 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze prezenta excepție.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din adresa de sesizare, îl constituie dispozițiile art. I pct. 1 și art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 1 iulie 2010, care au următorul conținut:

"Art. I. - Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 396 din 11 iunie 2009, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins:

«a) acordarea unor despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare în cuantum de până la:

1. 10.000 de euro pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989 sau care a făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic;

2. 5.000 de euro pentru soțul/soția și descendenții de gradul I;

3. 2.500 de euro pentru descendenții de gradul al II-lea;» [...]".

"Art. II. - Dispozițiile Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, astfel cum au fost modificate și completate prin prezenta ordonanță de urgență, se aplică proceselor și cererilor pentru a căror soluționare nu a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă până la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență."

Curtea observă că, în ceea ce privește dispozițiile art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, acestea cuprind două soluții legislative distincte, și anume: pe de o parte, acordarea de despăgubiri, iar, pe de altă parte, plafonarea cuantumului acestor despăgubiri, adică punctele 1-3 ale lit. a) a art. 5 alin. (1), nou-introduse.

Întrucât, în cauza de față, autorul excepției de neconstituționalitate critică soluția legislativă de plafonare a cuantumului acestor despăgubiri, Curtea urmează a se pronunța cu privire la constituționalitatea punctelor 1-3 ale lit. a) pct. 1 art. I din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, și la aplicarea diferențiată în funcție de momentul rămănerii definitive a hotărârii judecătorești.

Dispozițiile din Constituție considerate a fi încălcate sunt cele ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, ale art. 115 alin. (6) referitoare la interdicția reglementării prin ordonanțe de urgență în anumite domenii, precum și ale art. 1 alin. (5) referitoare la obligativitatea respectării Constituției și a legilor.

Analizând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține următoarele:

1. Statul român a acordat o serie de drepturi persoanelor persecutate din motive politice prin Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, precum și celor cărora li s-a recunoscut calitatea de luptător în rezistența anticomunistă în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999 privind acordarea calității de luptător în rezistența anticomunistă persoanelor condamnate pentru infracțiuni săvârșite din motive politice, precum și persoanelor împotriva cărora au fost dispuse, din motive politice, măsuri administrative abuzive, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare.

Prin Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, s-a reglementat acordarea despăgubirilor morale victimelor totalitarismului comunist pentru prejudiciul moral suferit, dacă se apreciază, în urma examinării tuturor circumstanțelor cauzelor de către instanțele de judecată, că reparația obținută prin efectul Decretului-lege nr. 118/1990 și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999 nu este suficientă, precum și în cazul în care nu au fost acordate drepturi de natura celor anterior enunțate.

Art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 stabilea inițial acordarea de despăgubiri, pentru prejudiciul moral suferit, fără înlocuirea vreunei limite a cuantumului despăgubirilor, ținându-se seama numai de măsurile reparatorii deja acordate în temeiul Decretului-lege nr. 118/1990 și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999.

Prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 s-a modificat art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 și s-a stabilit o limitare a cuantumului despăgubirilor acordate persoanelor condamnate politic, în funcție de categoria persoanelor care le solicită, astfel:

- pentru persoana care a suferit condamnarea cu caracter politic sau care a făcut obiectul unei condamnări administrative cu caracter politic - 10.000 de euro;
- pentru soțul/soția și descendenții de gradul I - 5.000 de euro;
- pentru descendenții de gradul II - 2.500 de euro.

Astfel, modificările aduse au vizat, în principal, reglementarea unor măsuri pentru instituirea unui regim echitabil în acordarea despăgubirilor privind condamnările cu caracter politic, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989.

Potrivit art. II din ordonanță, dispozițiile Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, astfel cum au fost modificate și completate prin Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 62/2010, se aplică proceselor și cererilor pentru a căror soluționare nu a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă până la data intrării în vigoare a acestei ordonanțe de urgență.

2. În nota de fundamentare la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, Guvernul arată că reglementarea prin ordonanță de urgență este justificată de necesitatea stabilirii unor criterii de acordare a despăgubirilor morale, de natură să instituie un regim echitabil în acordarea acestora, având în vedere dificultatea de evaluare a prejudiciului moral suferit. Astfel, prin art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009 nu se realizează un tratament juridic unitar pentru persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic sau măsuri administrative asimilate acestora, întrucât se produce o inechitate socială a reparației acordate cu titlu de prejudiciu moral pentru aceeași categorie de beneficiari, în condiții similare pentru condamnări, calificate de legiuitor ca având caracter politic. Cuantumul daunelor morale se stabilește raportat la beneficiarul direct al despăgubirilor și, prin apreciere, ca urmare a aplicării de către instanțele de judecată a criteriilor referitoare la perioada în care persoanele care au suferit condamnări cu caracter politic au fost supuse măsurii privative de libertate, la consecințele negative suferite de cei în cauză în plan fizic și psihic, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care le-a fost afectată situația familială, profesională și socială. De asemenea, în cuantificarea prejudiciului moral se ține seama și de măsurile reparatorii deja acordate persoanelor în cauză, pe baza celorlalte acte normative, reparațiile suplimentare cu caracter pecuniar putând fi acordate numai dacă nu au fost suficiente în raport cu suferința deosebită resimțită de persoanele care au fost victimele unor condamnări cu caracter politic. De asemenea, Guvernul motivează situația extraordinară ca fiind determinată de riscul imposibilității menținerii echilibrului bugetar, ca urmare a punerii în executare a hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile, care au ca obiect acordarea de despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare.

3. Este adevărat că, în materia despăgubirilor acordate prin legi cu caracter reparatoriu, limitele valorii acestora și criteriile de care trebuie să se țină seama în aprecierea lor sunt stabilite în mod suveran de legiuitor, având în vedere posibilitățile economice și financiare existente, dar cu respectarea principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților.

Or, în cazul de față, dispozițiile legale instituie o inechitate, fără o motivare temeinică, obiectivă și rațională, deși Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 este motivată de urgența și necesitatea reglementării "unor măsuri pentru instituirea unui regim echitabil în acordarea despăgubirilor privind condamnările cu caracter politic pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989".

De altfel, Curtea Constituțională, în jurisprudența sa, spre exemplu Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, a statuat în mod constant că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, el nu exclude, ci dimpotrivă presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în acord cu principiul egalității cetățenilor în fața legii.

Curtea Constituțională a statuat în mod constant în jurisprudența sa că situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rezonabil.

În cauza de față, tratamentul juridic diferit aplicat persoanelor care solicită despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare este determinat de celeritatea cu care a fost soluționată cererea de către instanțele de judecată, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive. Stabilirea unui asemenea criteriu, aleatoriu și exterior conduitei persoanei, este în contradicție cu principiul egalității în fața legii, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, conform căruia, în situații egale, tratamentul juridic aplicat nu poate fi diferit.

Astfel, durata procesului și finalizarea acestuia depind adesea de o serie de factori cum sunt gradul de operativitate a organelor judiciare, incidente legate de îndeplinirea procedurii de citare, complexitatea cazului, exercitarea sau neexercitarea căilor de atac prevăzute de lege și alte împrejurări care pot să întârzie soluționarea cauzei. De asemenea, nu ține seama de faptul că, în numeroase cazuri, durata proceselor și, în consecință, data rămânerii definitive a hotărârilor nu depind numai de atitudinea persoanei care are astfel de cereri sau de situații de natură obiectivă, ci se datorează unor alte circumstanțe, care țin de organizarea justiției și de gradul de încărcare a rolurilor instanțelor judecătorești.

În ceea ce privește modul de acordare a despăgubirilor, reglementat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, Curtea observă existența unui tratament distinct aplicat persoanelor îndreptățite la despăgubiri pentru condamnări politice, în funcție de momentul la care instanța de judecată a pronunțat hotărârea definitivă - deși au depus cereri în același timp și au urmat aceeași procedură prevăzută de Legea nr. 221/2009 -, și consideră că acesta este determinat de o serie de elemente neprevăzute și neimputabile persoanelor aflate în cauză.

Instituirea unui tratament distinct între persoanele îndreptățite la despăgubiri pentru condamnări politice, în funcție de momentul în care instanța de judecată a pronunțat hotărârea definitivă, nu are o justificare obiectivă și rezonabilă. În acest sens, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 599 din 14 aprilie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 329 din 18 mai 2009, a statuat că violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite.

Tratamentul juridic diferențiat aplicat celor care se consideră îndreptății la despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnarea politică, în funcție de momentul în care hotărârea pronunțată de instanța privind dreptul la despăgubiri rămâne definitivă, afectează drepturile persoanelor care nu dețineau o hotărâre definitivă la data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2010. În consecință, dispozițiile art. I pct. 1 și art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente încalcă prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție privind egalitatea în drepturi.

Această soluție este în concordanță și cu jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, în speță cea legată de aplicarea art. 14, cât și a Protocolului 12 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a evidențiat că, pe baza art. 14 din Convenție, o distincție este discriminatorie dacă "nu are o justificare obiectivă și rezonabilă", adică dacă nu urmărește un "scop legitim" sau nu există un "raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat" (a se vedea, în special, Hotărârea Marckx împotriva Belgiei din 13 iunie 1979, seria A nr. 31, pag. 16, paragraful 33). În același timp, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că lista care cuprinde articolul 14 capătă un caracter indicativ și nu unul restrictiv (a se vedea Engel și alții împotriva Olandei, Hotărârea din 8 iunie 1976, seria A nr. 22, pag. 30, paragraful 72, și Rasmussen împotriva Danemarcei, Hotărârea din 28 noiembrie 1984, seria A nr. 87, pag. 13, paragraful 34).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a continuat să explice aceste principii în Hotărârea privind Cauza Abdulaziz, Cabales și Balkandal împotriva Regatului Unit: "o diferență de tratament este discriminatorie dacă nu are o «justificare obiectivă și rezonabilă», adică dacă nu urmărește un «scop legitim» sau dacă nu există «un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat»" (Hotărârea din 28 mai 1985, seria A nr. 94, paragraf 72). În același timp, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, referindu-se la întinderea marjei de apreciere, lasată la dispoziția statelor, a statuat că aceasta variază în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărei cauze, de domeniile și contextul în discuție (Hotărârea din 28 noiembrie 1984 în Cauza Rasmussen împotriva Danemarcei, seria A, nr. 87, paragraful 40).

Principiul egalității și interzicerii discriminării a fost reluat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Protocolul nr. 12 la Convenție, adoptat în anul 2000. Art. 1 al acestui Protocol prevede că "Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurat fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație". În special, sfera suplimentară de protecție stabilită de articolul 1 se referă la cazurile în care o persoană este discriminată:

- în exercitarea unui drept specific acordat unei persoane în temeiul legislației naționale;
- în exercitarea unui drept care poate fi dedus dintr-o obligație clară a unei autorități publice în conformitate cu legislația națională, adică în cazul în care o autoritate publică, în temeiul legislației naționale, are obligația de a se comporta de o anumită manieră. Aceste principii au fost reluate în jurisprudența recentă a Curții Europene a Drepturilor Omului în Hotărârea privind Cauza Thome vs. the United Kingdom, adoptată în 2009.

Având în vedere considerentele expuse, Curtea constată că prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2010 se creează premisele unei discriminări între persoane, care, deși se găsesc în situații obiectiv identice, beneficiază de un tratament juridic diferit, ceea ce contravine prevederilor art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală.

4. De asemenea, Curtea constată că prevederile legale criticate încalcă și principiul neretroactivității, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție, în sensul că se aplică inclusiv situațiilor în care există o hotărâre judecătorească pronunțată în primă instanță, care, deși nedefinitivă, poate fi legală și temeinică prin raportare la legislația aflată în vigoare la data pronunțării acesteia. Astfel, la data introducerii cererii de chemare în judecată, sub imperiul Legii nr. 221/2009, nemodificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010, s-a născut un drept la acțiune pentru a solicita despăgubiri neplafonate sub aspectul întinderii, iar Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 nu constituie norme de procedură pentru a se invoca principiul aplicării sale imediate, ci este un act normativ care cuprinde dispoziții de drept material, astfel că legea aflată în vigoare la data formulării cererii de chemare în judecată este aplicabilă pe tot parcursul procesului. În sensul aplicării principiului neretroactivității este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Hotărârea din 8 martie 2006 privind Cauza Bleic v. Croația, paragraful 81).

5. Pe de altă parte, Curtea constată că dispozițiile art. I pct. 1 și art. II ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente înfrâng și prevederile art. 115 alin. (6) din Constituție, deoarece afectează un drept fundamental - egalitatea în drepturi a cetățenilor, consfințit în prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1), drept care a fost respectat cu prilejul instituirii unor măsuri similare cu caracter reparator, astfel cum au fost recunoscute și prin Decretul-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri.

6. Având în vedere argumentele expuse, Curtea observă că nerespectarea acestor norme constituționale atrage și înfrângerea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5), potrivit cărora "În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie".

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 1 și art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, excepție ridicată direct de Avocatul Poporului, și constată că dispozițiile menționate sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Prezenta decizie se comunică celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Pronunțată în ședința publică din data de 20 octombrie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Ionița Cochintu

OPINIE CONCURRENTĂ

Apreciem că soluția de admitere a obiecției de neconstituționalitate referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 1 și art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente este corectă.

Considerăm că două argumente importante nu au fost reținute.

1. Cel mai important argument în favoarea admiterii excepției de neconstituționalitate se referă la fundamentul juridic și etic al Legii nr. 221/2009, conținut în motivele emiterii acestui act normativ și efectele reparatorii ale acestuia. Legea se referă la victimele regimului totalitar comunist stabilit în România după 6 martie 1945. Acest regim a fost condamnat de mai multe texte internaționale. Primul document important, care a încercat să abordeze regimul totalitar prin analizarea acestuia, îl reprezintă Rezoluția nr. 1.096 privind măsurile de lichidare a moștenirii fostelor regimuri totalitare comuniste din 1996 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, care se referă la măsurile de eliminare a moștenirii fostelor sisteme totalitare comuniste. Este considerat că totalitarismul comunist este o versiune nouă a vechii tiranii (cf. Hannah Arendt, *Originile totalitarismului*, Humanitas, 2006, pentru condamnarea regimului comunist din România, Vladimir Tismăneanu și alții, *Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Analiza dictaturii comuniste în România*).

Prin această rezoluție se prevede în mod expres faptul că măsurile care trebuie luate în vederea reabilitării victimelor justiției totalitare comuniste trebuie să stabilească reparații care nu vor fi mai mici decât ale celor condamnați pe nedrept pentru comiterea de crime. În acest sens trebuie ținut cont și de dispozițiile art. 504 și 505 din Codul de procedură penală, care se referă la repararea de către stat a pagubei suferite. În condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2010, fixându-se un quantum exact, nu se mai regăsește aplicarea acestor articole.

Această Rezoluție a fost precedată de Recomandarea Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 6.615 din 7 mai 1992 adresată Comitetului de Miniștri în care este atrasă atenția asupra faptului că "diferite țări din Europa Centrală și de Est" au adoptat

măsuri de "decomunizare" incompatibile cu standardele europene în materie de drepturi ale omului, precum și de Rezoluția 1.481/2006 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, intitulată "Necesitatea condamnării internaționale a crimelor regimurilor comuniste totalitare".

Cel mai recent document oficial care se ocupă cu problematica regimului comunist este Declarația de la Vilnius a Adunării Parlamentare a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, adoptată în 2009. Declarația cuprinde o Rezoluție care are în centrul atenției respectarea drepturilor omului și a libertăților civile. Documentul amintește importanța aplicării măsurilor de prevenire a acțiunilor antisemite și readuce aminte statelor membre de angajamentul luat de acestea, în Declarația din 1990 de la Copenhaga, "de a condamna clar și fără echivoc totalitarismul".

2. Pe de altă parte, apreciem că modificările aduse Legii nr. 221/2009, care au vizat o plafonare a despăgubirilor la care are dreptul un cetățean care a fost supus acestui regim totalitar, încalcă principiul separației și echilibrului puterilor în stat, consacrat de art. 1 alin. (4) din Legea fundamentală. Este adevărat că legiuitorul poate să aducă anumite modificări unei legi aflate în curs de aplicare, dar prin acestea nu poate interveni în atribuțiile ce aparțin exclusiv puterii judecătorești, cum ar fi aceea referitoare la aprecierea și temeinicia pretențiilor beneficiarilor actului de justiție. Or, dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 221/2009 îngrădesc puterea și libertatea judecătorului de a aprecia temeinicia pretențiilor și implicit cuantumul despăgubirilor solicitate de beneficiarii acestei legi, acestea constituind dreptul suveran al judecătorului de a aprecia.

Judecător,
prof. univ. dr. Iulia Antoanella Motoc

Judecător,
Puskas Valentin Zoltan

loaded in 00:00:01.078